

דיוקן מונומנטאלי של עץ אשוח על צידו

איה-ליסה אטילה במוזיאון ישראל, ירושלים

אטילה צילמה את האשוח בחלקים, וכך הם גם מוקרנים. אלא שחלל התצוגה, שגובהו מותאם למידות אדם, נמוך מלהכיל את הדימוי גדול הממדים, ועל כן היא החליפה את הפורמט האנכי הקלסי של תיאורי דיוקן בפורמט אופקי של תיאור נוף ובה בעת שמרה על האינטימיות ועל הדיוק המאפיינים את תיאור הדיוקן.

"השכבת" העץ מערערת על הדרך השגורה לתיאור המציאות. תנוחתו הלא אופיינית יחד עם הרוח הנושבת בין בדיו כמו מפחים בו חיים ומזמינים את הצופה להרהר בממדי הזמן והמרחב השונים של היצורים המאכלסים את עולמנו. על הגבול בין ציור לקולנוע, ומוזר, "אופקי" בוחן את התפיסה האנושית ואת תקפותן של השפות המשמשות אותנו כדי לייצג את האחר.

יצירתה של האמנית הפינית איה-ליסה אטילה היא דיוקן בתנועה של עץ אשוח עצום ממדים. בכדי להציגו בשלמותו בחלל המוזיאון בחרה האמנית להקרין את הדימוי באופן שונה מהמקובל: אופקי ולא מאונך. שינוי פשוט זה באופן ההצגה יוצר אפקט של הפתעה והזרה ומאפשר מבט מחודש על מציאות מוכרת.

כיצד משתנים עקרונות תיאור הדיוקן ומוסכמותיו כאשר המתואר אינו אדם? עבודת הווידאו "אופקי" (2011) המציגה דימוי נע של עץ אשוח סקנדינבי ענק, עוסקת בדרך פיוטית בשאלה זאת. האמנית, שביקשה ליצור תמונה של העץ בגודל טבעי, הבינה עד מהרה שבשיטות הצילום הרגילות לא יהיה אפשר לצלם תקריב נאמן למציאות של העץ העצום, שהפריים אינו יכול להכיל את כולו במידותיו הטבעיות ושהתרחקות ממנו תיצור תמונה פנורמית שהעץ יהיה רק אחד מרכיביה.

אוצרת ריטה קרסטינג